

Grondwaterverontreiniging onder de omgevingswet

Q&A Special op 28-02-2021

Vragen over de inventarisatie van gegevens

Zijn stortplaatsen (VOS locaties) meegenomen in de screening?

Ja, deze zitten in Squit iBis en daarmee worden ze meegenomen met de selectie die Tauw nu uitvoert.

Is gekeken naar Bio voormalige bedrijfsterreinen?

Alle afzonderlijke projecten (BIO's, BSB, Subat, Bosatex, Lekker Water etc) zijn allemaal in Squit opgevoerd en gaan automatisch mee met de selecties die Tauw nu uitvoert.

Zijn alle winningen meegenomen?

Alle drinkwaterwinningen voor de openbare drinkwatervoorziening (Vitens) zijn bekeken als onderdeel van het bodemsaneringsprogramma drinkwaterwinning (Lekker water). Bij de winning onder diepe (10 meter dikke) kleilagen is alleen gekeken naar het risico van een zaklaag.

Geldt dat ook voor onttrokken zwembadwater?

Bij het opstellen van de feitedossiers voor onttrekkingen voor menselijke consumptie is ook gekeken naar vergunningplichtige onttrekkingen voor zwembaden.

Vragen over beleid en meldingsplicht

Wat met (nog) niet genormeerde stoffen?

Niet genormeerde stoffen zijn nu nog niet meegenomen, omdat hier ook nog geen (definitieve) handelingskaders voor zijn. Die zijn landelijk nog in ontwikkeling.

Hoeft er voor grondwaterverontreiniging als er geen kwetsbaar gebied is dan nooit iets te gebeuren voor het grondwater?

In principe niet, omdat er geen sprake is van risico's. Uiteraard kunnen er ontwikkelingen zijn die toekomstige sanering toch nodig maken (bijvoorbeeld een nieuwe winning). Ook kan de gemeente in een omgevingsvisie extra ambitieuze doelen voor het plaatselijke grondwater vastleggen. Dan kunnen vanuit de Omgevingswet door de

gemeente verdergaande maatregelen (of beperkingen) worden verlangd bij gebiedsontwikkelingen.

Een mobiele verontreiniging kan ook risicovol worden, ook al is hij op moment van onderzoek nog niet >I, dan ook melden?

Uitgangspunt nu is dat verontreinigingen met gehalten onder de I-waarde/signaleringswaarde niet gemeld hoeven te worden. Het klopt dat deze in uitzonderlijke gevallen toch risico's kunnen geven, maar uit alle onderzoeken tot dusver is dat niet naar voren gekomen. De kans daarop achten we daarom verwaarloosbaar.

Wat zijn KRW beschermde gebieden? Staan deze aangegeven op een kaart?

Dit zijn gebieden die ooit door het rijk zijn aangewezen en op grond van Europese regelgeving bescherming behoeven (bijvoorbeeld Vogel- en habitatrichtlijn). Deze worden benoemd in ons Regionaal Waterprogramma en daarin worden ook links opgenomen naar kaarten.

Er is dus geen enkele instantie meer die zich druk maakt over risico voor het ecosysteem.

Zoals eerder benoemd zijn de spoedeisende gevallen waarbij sprake is van actuele risico's gesaneerd of worden deze gesaneerd volgens het convenant met het rijk. Kijkend naar het aantal Wbb-saneringen met ecologische risico's kan worden gesteld dat die in de praktijk zeer beperkt zijn, zeker in relatie tot grondwaterverontreiniging. Dat is op zich niet vreemd want de meeste ecologie bevindt zich in de bovenlaag van de bodem, waarbij een grondwaterverontreiniging geen rol speelt. Vanuit KRW kijkt de provincie wel naar mogelijke risico's door grondwaterverontreiniging ook voor N2000-gebieden en aangewezen KRW-oppervlaktewateren.

Elke ontwikkeling beschouwen als natuurlijk moment en bronverwijdering op natuurlijke momenten verplicht is een stuk eenduidiger en leidt uiteindelijk ook tot verbetering grondwaterkwaliteit.

Dat is juist, maar achten wij een verzwaring ten opzichte van het huidige beleid, waarbij niet spoedeisende verontreinigingen zelden tot nooit worden gesaneerd (anders dan topaagsaneringen). Er is ingestoken op risicobeheer met milieurendement zodat ontwikkelingen betaalbaar blijven.

Onderzoekplicht, melding en saneringsplicht

Maakt het nog uit hoe grootschalig de werkzaamheden zijn?

Gelden de regels ook voor kabelleggers?

Geldt een en ander ook voor horizontale booractiviteiten t.b.v. kabels en leidingen: wordt dat gezien als graven?

Hierin is in de verordening geen onderscheid gemaakt. We sluiten aan bij paragraaf 4.120 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL): graven in bodem met een kwaliteit

boven de interventiewaarde bodemkwaliteit. Van een kabellegger kan (meestal) niet verwacht worden dat hij een bronsanering doet als hij een kabel door een ernstige verontreiniging legt. Er zal echter niet vaak een relatie zijn tussen een bron van verontreiniging bij een kabeltracé en een grondwaterverontreiniging. Bij herontwikkeling van een voormalig bedrijfsterrein kan daarvan wel sprake zijn, maar dan is aanpak nodig als onderdeel van de herontwikkeling. De verordening sluit aan bij het BAL. Daarmee gelden de regels niet voor booractiviteiten voor kabels en leidingen.

Kan verplichting dat bij grond > I ook ALTIJD onderzoek naar grondwater moet worden gedaan, iets worden genuanceerd? Zoiets als “..... moet bekeken en onderbouwd worden of grondwateronderzoek al dan niet nodig is”

Is vanuit de regelgeving sowieso niet onderzoek naar grondwater verplicht? Dan hoeven wij dat als provincie toch niet meer op te nemen?

Geldt dat ook voor immobiele verontreiniging (PAK)?

Bedoeling is om aan te sluiten bij de onderzoeksstrategie die is voorgeschreven in het BAL (NEN 5740). De NEN-norm geeft aan of onderzoek naar grondwater nodig is. Als uit NEN 5740 blijkt dat een signaleringsparameter (I-waarde) in het grondwater wordt overschreden, dan is vervolgonderzoek nodig naar de relatie tussen verontreiniging in het grondwater en de verontreinigingsbron in de vaste bodem en zo nodig naar mogelijke risico's.

De concepttekst van artikel 5.46 in de omgevingsverordening zoals vooraf is rondgestuurd, is op dit punt niet duidelijk en wordt als volgt aangepast: “Bij een voorgenomen activiteit graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit of saneren van de bodem, wordt bij het verkennend bodemonderzoek ook de kwaliteit van het grondwater betrokken.” Daarmee is dit meer algemeen gesteld en wordt pas in lid 2 verwezen naar mogelijke overschrijding van de signaleringswaarde in het verkennend onderzoek.

Klopt het dat jullie elke grondwaterverontreiniging moeten registreren en een afweging moeten maken of ze onder uitzonderingsregels vallen?

Wat moet nu precies gemeld worden?

Is het straks de bedoeling dat alle meldingen saneren van de bodem ook worden gemeld bij de provincie en klopt het dat de initiatiefnemer dit moet doen? Ook wanneer uit onderzoek blijkt dat er geen sprake is van een grondwaterverontreiniging?

Nee, wij hebben niet de intentie iedere grondwaterverontreiniging te registreren.

Het is aan een initiatiefnemer om te kijken of bij een grondwaterverontreiniging sprake is van een risico voor een object of niet. Hij kan daarbij gebruik maken van gegevens die al voorhanden zijn en wellicht op grond daarvan al concluderen dat er geen sprake is van risico's (dat is wat anders dan een uitzondering).

Wij hebben de intentie om te controleren of volgens de omgevingsverordening wordt gehandeld, met name als het gaat om de vervolgstappen als er sprake is van risico's. Het dus niet de bedoeling dat ieder onderzoek of activiteit met grondwater verontreinigd

boven de signaleringswaarde/ I-waarde bij ons wordt gemeld. Dat is pas nodig als er aanleiding was om de risico's te onderzoeken en een initiatiefnemer dat nader onderzoek naar de risico's heeft verricht.

De concepttekst van artikel 5.47 in de omgevingsverordening zoals rondgestuurd wordt op dit punt aangepast: "Gedeputeerde Staten worden tenminste vier weken voor het begin van de activiteit saneren van de bodem of graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit geïnformeerd over de resultaten van het vervolg bodemonderzoek en nader bodemonderzoek, bedoeld in artikel 5.46, tweede en derde lid, als zo'n nader bodemonderzoek heeft plaatsgevonden."

Geen bescherming van economische objecten , bv heipalen a.g.v. sulfaat?

Bescherming van economische objecten maakt geen deel uit van ons beleid of onze verplichting vanuit de KRW. De gemeente zou op dit punt wel beleid kunnen ontwikkelen. Dat is in lijn met de aanpak van niet spoedeisende gevallen van verontreiniging onder het Wbb-regime. Deze worden alleen aangepakt als dat vanuit grondverzet/RO nodig of wenselijk is.

Geldt dat voor alle vaste bodem > I die niet bij een kwetsbaar object in de buurt liggen?

Als evident duidelijk is dat verontreiniging in de vaste bodem >I-waarde geen enkel risico kan vormen voor een kwetsbaar object dan is er vanuit het provinciaal beleid geen aanleiding de vaste bodem of net grondwater te saneren.

Wie pakt dan de VOCl grondwaterverontreiniging aan?

Uitgangspunt is dat spoedeisende gevallen zijn of worden gesaneerd vanuit het covenant en het overgangsrecht. Voor de resterende VOCl verontreinigingen is geen aanpak verplicht. Zie antwoorden hiervoor.

Wie saneert de pluim (die al op weg is naar het kwetsbare object)?

Om te beginnen moet worden opgemerkt dat er vanuit de Wbb blijkbaar geen aanleiding was de verontreiniging als spoedeisend te zien en direct te saneren. Als er sprake is van een pluim die op termijn toch voor risico's kan zorgen, heeft de provincie de regie in de aanpak (NB. Dat wil niet zeggen dat de provincie de sanering uitvoert en volledig bekostigt). De acties die dan wenselijk en nodig zijn, betreffen maatwerk. Daarbij kan gedacht worden aan het volgende:

- Er wordt gewacht op een mogelijke aanpak van de bron die leidt tot verminderde nalevering en verspreiding waardoor het risico (grotendeels) wordt weggenomen;
- Zo nodig vindt in de tussentijd monitoring plaats;
- Zo nodig vindt in de tussentijd interceptie van de pluim plaats;
- Gelet op de aard en mate van de pluim of naar aanleiding van monitoring vindt gelet op de mogelijke risico's in overleg met betrokkenen aanpak plaats van zowel bron als pluim.

Worden zogenaamde stabiele pluimen ook (extensief) gemonitord?

Als onderdeel van een sanering vindt altijd monitoring plaats. Als er voldoende inzicht is in het gedrag van een pluim kan een sanering worden afgerond of omgezet naar nazorg. Daarbij kan monitoring worden afgebouwd of zelfs stop gezet. Overigens valt dit verder buiten dit beleidskader.

Wat als de initiatiefnemer maar een deel van bron in bezit heeft?

Dan moet hij dat deel zo goed mogelijk weg nemen. Ook in die situatie is maatwerk nodig en wordt samen met de initiatiefnemer gekeken naar een mogelijke oplossing.

Als het in 99,8% van de gevallen geen probleem blijkt. Hoeveel aandacht moet je dan nog besteden aan die 0,2 %?***Waarom zouden we in de 0,2 % van de gevallen niet een maatregel nemen in de behandeling c.q. monitoring van het ruw drinkwater?***

Dit is strijdig met de Europese regels. Vanuit de KRW is het doel de zuiveringslast voor onttrekkingen voor menselijke consumptie niet te laten toenemen en zelfs te verminderen.

Eigenlijk ga je dan dus voorbij aan P&L?***Door de aanpak uitsluitend te richten op kwetsbare gebieden zal er vergrijzing van de grondwaterkwaliteit plaatsvinden. Daardoor wordt het steeds lastiger om geschikte locaties voor nieuwe onttrekkingen te vinden.***

Bedacht moet worden dat de historische bodemverontreinigingen al 60 tot 100 jaar in de bodem aanwezig zijn en dat die vergrijzing dus in veel gevallen al is opgetreden als er niet gesaneerd is vanuit de Wbb. Dat neemt niet weg dat bij toenemende activiteit in de ondergrond we ook vaker tegen het probleem van een aanwezige bodemverontreiniging aan lopen. Daarom kan een gemeente overwegen ook zelf beleid te ontwikkelen (gebiedsgerichte aanpak). In het landelijke gebied vormen bijvoorbeeld nitraat, gewasbeschermingsmiddelen en medicijnresten in het grondwater een veel groter probleem, waarvoor de provincie ook inzet op maatregelen door derden.

Worden open bodemenergiesystemen als riskante onttrekkingen gezien voor ongewenste verspreiding?

Dit moet nog met de waterschappen worden ingevuld, maar iedere onttrekking waarbij grondwater wordt verplaatst kan een zeker risico geven.